

ปัญหาการรับจ้างเปิดบัญชีแทน¹

จาตุรนต์ อักกะมานันท์²

ปัจจุบันนานาอารยประเทศรวมทั้งประเทศไทย ได้มีการพัฒนาทุก ๆ ด้านไม่ว่าทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี ซึ่งการพัฒนาดังกล่าวมีผลทำให้ประเทศเจริญไปอย่างรวดเร็ว และการพัฒนานั้นมีทั้งทางที่ดีและไม่ดีทางที่ดีก็ เช่น การเดินทางที่สะดวกรวดเร็ว เครื่องอำนวยความสะดวกที่นำมาใช้ในชีวิตประจำวันก็มีมากขึ้น การสื่อสาร การส่งเงิน โอนเงิน ก็ใช้ในระบบอินเทอร์เน็ต ทำให้เกิดความสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น แต่ในขณะเดียวกันการพัฒนาดังกล่าวก็มีผลกระทบที่เป็นผลร้ายต่อสังคมได้ เช่นเดียวกัน ถ้าบุคคลซึ่งเป็นอาชญากรนำมาใช้เป็นประโยชน์ต่อตนเองในทางที่ไม่ดีกล่าวคือ จากเดิมการกระทำผิดนั้นเป็นอาชญากรรมที่กระทำผิดโดยลำพังเพื่อบุคคลหนึ่งหรือสองคน ซึ่งเรียกว่า อาชญากรรมตามท้องถนน (Street Crime) ก็เปลี่ยนแปลงมาซึ่งทางวิชาการเรียกว่า เป็นรูปแบบที่เป็นขบวนการที่มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น นอกจากนั้น องค์การอาชญากรรม หมายความว่า คณะบุคคลตั้งแต่สามคนขึ้นไปที่รวมตัวกันช่วงระยะเวลาหนึ่งและร่วมกันกระทำการใด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกระทำความผิดร้ายแรงและเพื่อได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการเงิน ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์ทางวัตถุอย่างอื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม ดังกล่าวยังได้มีการพัฒนารูปแบบจากเดิมที่เคยมีการกระทำความผิดอย่างมีขอบเขตอยู่ภายในประเทศก็เปลี่ยนเป็นอาชญากรรมระหว่างประเทศ หรือเรียกว่า อาชญากรรมข้ามชาติ โดยคณะกรรมการนโยบายของสภาความมั่นคงแห่งชาติได้ให้คำจำกัดความ “อาชญากรรมข้ามชาติ” หมายถึง การกระทำขององค์กรหรือกลุ่มบุคคล สมคบ และร่วมมือกระทำความผิดต่อเนื่องจากประเทศหนึ่ง ไปยังอีกประเทศหนึ่งหรือหลายประเทศอันเป็นความผิดตามกฎหมายหรือบทลงโทษของประเทศ ที่องค์กร หรือกลุ่มบุคคลเหล่านั้นดำเนินการ โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อมุ่งแสวงหาผลประโยชน์และอำนาจที่ขัดต่อหลักกฎหมายและศีลธรรม ก่อให้เกิดผลกระทบต่อความสัมพันธ์และความมั่นคงของบุคคล องค์กร เศรษฐกิจ สังคม การเมือง และอื่น ๆ

ปัจจุบันเป็นยุคของความเจริญและเทคโนโลยีความเจริญและเทคโนโลยีเหล่านี้ได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อความเป็นอยู่ การทำงาน การติดต่อธุรกิจ การสื่อสารรวมตลอดไปถึงความเจริญของประเทศ ในขณะเดียวกันก็มีผลต่อรูปแบบของอาชญากรรมที่เกิดขึ้นไปด้วย อาชญากรรมธรรมดาซึ่งมักจะมีรูปแบบของการกระทำที่ไม่ซับซ้อนได้พัฒนาไปเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ อาชญากรรมซึ่งเคยมุ่งผลตอบแทน

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการศึกษาอิสระ เรื่อง ปัญหาปัญหาการรับจ้างเปิดบัญชีแทน โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ ดร.กัลยา ตันศิริ และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์ประเสริฐ ตันศิริ และรองศาสตราจารย์ ดร.ภาสกร บัวสุวรรณ

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (ส่วนกลาง) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

เป็นเงินหรือทรัพย์สินจำนวนไม่มากนักได้กลายเป็นอาชญากรรมที่มุ่งต่อผลตอบแทนมูลค่ามหาศาล หรืออาชญากรรมที่เคยมีเครือข่ายเพียงในประเทศก็ได้พัฒนาไปเป็นอาชญากรรมข้ามชาติ ในลักษณะขององค์กรอาชญากรรมจนเป็นที่ยอมรับกันว่ากระบวนการยุติธรรมไม่อาจประสบความสำเร็จในการบังคับใช้กฎหมายต่ออาชญากรรมที่เกิดขึ้นในปัจจุบันได้ด้วยมาตรการธรรมดาที่ใช้ในอดีต ดังนั้น มาตรการใหม่ ๆ ได้ถูกนำมาใช้กับองค์กรอาชญากรรมในประเทศสหรัฐอเมริกา เช่น กฎหมาย RICO หรือ CCE ซึ่งได้นำเอาหลักเกณฑ์การสมคบกันกระทำความผิดมาใช้ รวมทั้งการรับฟังพยานหลักฐานก็ขยายหลักเกณฑ์การรับฟังให้กว้างขวางขึ้น

สำหรับปัญหาอาชญากรรมที่พบในสังคมในปัจจุบันคือปัญหารับจ้างเปิดบัญชีแทนซึ่งการรับจ้างเปิดบัญชีก็อาจเข้าข่ายการฟอกเงิน ตามที่ปรากฏเป็นข่าวว่ามีกลุ่มมิจฉาชีพได้ใช้ให้นายหน้าหรือผู้แทนของตนเอง ออกไปว่าจ้างให้นักศึกษา สาวโรงงาน ลูกจ้างตามสถานบริการ หรือประชาชนทั่วไปในชนบทที่ห่างไกล จ้างให้ไปเปิดบัญชีเงินฝากที่ธนาคารพาณิชย์ ประเภทเงินฝากออมทรัพย์ พร้อมทั้งให้จัดทำบัตรเอทีเอ็มควบคู่กันไปด้วย โดยกลุ่มมิจฉาชีพที่ว่าจ้างจะยัดสมุดคู่ฝากและบัตรเอทีเอ็มเอาไว้ และจ่ายค่าตอบแทนแก่ผู้รับจ้างเปิดบัญชีให้เป็นเงินสดคนละประมาณ 2,000 - 3,000 บาท โดยบุคคลเหล่านี้รู้ไม่เท่าทันกับภัยที่จะเกิดขึ้นกับตนเองในภายหลัง เมื่อกลุ่มมิจฉาชีพได้บัญชีเงินฝากออมทรัพย์และบัตรเอทีเอ็มเรียบร้อยแล้ว ก็จะนำบัญชีไปใช้ในการกระทำความผิด หรือใช้เป็นบัญชีรับเงินที่โอนมาจากการกระทำความผิด เช่น ใช้เป็นบัญชีเพื่อรับเงินโอนจากประชาชนที่ตกเป็นเหยื่อถูกหลอกลวงให้โอนเงินทางโทรศัพท์ ไม่ว่าจะเป็นทำให้เหยื่อตกใจกลัวหรือดีใจก็ตาม เมื่อเหยื่อเกิดการหลงเชื่อไปทำธุรกรรมทางการเงินที่ผู้เอทีเอ็มตามคำสั่งของกลุ่มมิจฉาชีพเหล่านั้น โดยไม่รู้ตัวว่าเป็นการทำธุรกรรมโอนเงินจากบัญชีของตน ไปเข้าบัญชีที่ถูกว่าจ้างให้เปิดรอไว้รับเงินของกลุ่มมิจฉาชีพนั่นเอง

สำหรับเหล่ามิจฉาชีพที่มักใช้บัญชีที่ว่าจ้างเปิดบัญชี เพื่อใช้กระทำการผิดกฎหมายหรือปกปิดร่องรอยการทำธุรกิจของตน ส่วนใหญ่จะเป็นพวกพ่อค้ายาเสพติด เจ้าของบ่อนการพนัน ผู้ประกอบธุรกิจแชร์ลูกโซ่ บุคคลที่มีพฤติกรรมการกู้ยืมเงินที่เข้าข่ายเป็นการฉ้อโกงประชาชน นายทุนเงินกู้ยืมในระบบ และแก๊งคอลเซ็นเตอร์ เป็นต้น

การรับจ้างเปิดบัญชีหรือการยินยอมให้บุคคลอื่นนำบัญชีเงินฝากและบัตรเอทีเอ็มของตนไปใช้ประโยชน์ในทางมิชอบ โดยหวังแค่ผลตอบแทนหรือผลประโยชน์เล็กน้อย อาจทำให้ประชาชนที่หลงเชื่อตกเป็นเหยื่อโดยรู้ไม่ถึงโทษที่อาจจะเกิดขึ้นในภายหน้าทำให้ผู้ที่รับจ้างเปิด บัญชี ต้องตกเป็นตัวการร่วมผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดทางอาญา หรือกฎหมายการฟอกเงินได้ ซึ่งความผิดดังกล่าวมีบทลงโทษที่ค่อนข้างหนัก มีโอกาสที่จะไปใช้ชีวิตในเรือนจำตลอดชีวิตสูงมาก

ดังนั้นปัญหาการรับจ้างเปิดบัญชีแทนมีเจตนาปกปิดอำพรางแหล่งที่มาของเงินอันเป็นการฟอกเงิน ซึ่งอาจเป็นการกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรการป้องกันและปราบปรามกฎหมายในปัจจุบันยังไม่ได้มีบทกำหนดความผิดหรือบทลงโทษบุคคลที่เป็นผู้รับจ้างเปิดบัญชีโดยตรงแต่อาจจะปรับฐานความรับผิดชอบสนับสนุนผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดีกับ

ผู้รับจ้างเปิดบัญชีแทนจึงมีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องมีการทางกฎหมายมาควบคุมปัญหาดังกล่าวเร็วต่อไป

จากการศึกษาค้นคว้าทำให้ทราบว่าปัญหาการรับจ้างบัญชีแทนแทน ซึ่งปัญหาดังกล่าวเป็นเรื่องใหม่สำหรับบริบทของสังคมไทยในปัจจุบัน จึงก่อให้เกิดปัญหากฎหมายเกี่ยวกับปัญหาการรับจ้างเปิดบัญชีแทนทั้งในแง่ของการตีความตามกฎหมายหรือด้วยบทบัญญัติของกฎหมายที่เป็นปัญหาดังที่ผู้ศึกษาจะกล่าวต่อไป

ประเด็นปัญหาแรก คือ ปัญหามาตรการลงโทษเกี่ยวกับการรับจ้างเปิดบัญชีแทน มาตรการลงโทษที่เกี่ยวกับการรับจ้างเปิดบัญชีแทน ในปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายฉบับใดรับรองการกระทำความผิดดังกล่าวแต่ลักษณะของการกระทำความผิดเกี่ยวกับการรับจ้างเปิดบัญชีแทนนั้นมีเจตนาปกปิดอำพรางแหล่งที่มาของเงินอันเป็นการฟอกเงิน ซึ่งอาจเป็นการกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดฐานฟอกเงินและพระราชบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดความผิดมูลฐานที่กล่าวไว้ในข้างต้น พบว่าไม่มีมาตรการใดกำหนดความผิดมูลฐานในเรื่องการรับจ้างเปิดบัญชีแทน จะเห็นได้ว่าปัญหาในเรื่องของการรับจ้างเปิดบัญชีแทนกำลังเป็นปัญหาที่รัฐควรเร่งแก้ไขไม่ว่าจะเป็นด้านมาตรการหรือการควบคุมหน่วยงานของรัฐเพื่อป้องกันอาชญากรรมฟอกเงิน จึงควรมีการบัญญัติกฎหมายแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้สอดคล้องกับบริบทในสังคมไทยในปัจจุบัน

ประเด็นปัญหาที่สอง คือ ปัญหาการกำหนดโทษสำหรับความผิดเกี่ยวกับการรับจ้างเปิดบัญชีแทนตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 บทกำหนดโทษ มาตรา 60 ผู้ใดกระทำความผิดฐานฟอกเงิน ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปี ถึง 10 ปี หรือปรับตั้งแต่ 20,000 บาท ถึง 200,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ จะเห็นได้ว่า มาตรการการลงโทษสำหรับผู้กระทำความผิดฟอกเงิน มีอัตราโทษที่ต่ำเกินไป ไม่สอดคล้องกับทฤษฎีการลงโทษเพื่อป้องกันหรือข่มขู่ (Deterrence) การกระทำความผิดเกิดขึ้นจากความไม่เกรงกลัวกฎหมายหรือการบังคับใช้กฎหมายอ่อนแอ การลงโทษควรมีขึ้นเพื่อการป้องกันการกระทำความผิดโดยการทำให้ผู้กระทำความผิดรู้สึกว่าการกระทำความผิดก่อให้เกิดผลเสียแก่ตนยิ่งกว่าเมื่อมนุษย์ตระหนักได้เช่นนี้ก็จะหลีกเลี่ยงที่จะกระทำความผิด การลงโทษเพื่อป้องกันการกระทำความผิดควรมีบทลงโทษที่เหมาะสมกับการกระทำเพื่อทำให้ผู้ที่กระทำความผิดเกรงกลัวกฎหมายและพบว่ายังไม่มีกฎหมายที่บัญญัติเกี่ยวกับการกำหนดความรับผิดและบทลงโทษที่ชัดเจนซึ่งอาจจะเป็นปัญหาต่อการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมได้ จึงควรแก้ไขบทบัญญัติเกี่ยวกับกฎหมายเรื่องกำหนดความรับผิดเกี่ยวกับการรับจ้างเปิดบัญชีไว้เป็นการเฉพาะ

ประเด็นปัญหาที่สาม คือ ปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการรับจ้างเปิดบัญชีแทนอาชญากรรมที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการรับจ้างเปิดบัญชีแทนนั้น สามารถเชื่อมโยงได้หลายอาชญากรรม ไม่ว่าจะเป็นอาชญากรรมฟอกเงิน อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ อาชญากรรมข้ามชาติ อธิบายได้ดังนี้

1. อาชญากรรมฟอกเงิน ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ได้กำหนดฐานความผิดสำหรับการกระทำความผิดที่มีลักษณะเป็นการฟอกเงิน ไว้ในมาตรา 3 ซึ่งการรับจ้างเปิด

บัญชีแทนนั้น พระราชบัญญัตินี้ไม่ได้กำหนดไว้เป็นฐานความผิดไว้อย่างชัดเจน แต่การกระทำความผิดฐานรับจ้างเปิดบัญชีโดยปกติไม่ถือว่าเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมายการที่รับจ้างเปิดบัญชีแทนจะเป็นความผิดนั้นต้องเป็นการนำบัญชีดังกล่าวใช้เป็นเครื่องมือรับเงินที่ทำธุรกรรมผ่านธนาคารมาจากผู้เสียหายหรือจากอาชญากรเช่น การหลอกลวงของแก๊งคอลเซ็นเตอร์ ที่สังคมไทยกำลังเจอปัญหาการหลอกลวงดังกล่าว เพื่อการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมการฟอกเงินควรมีมาตรการทางกฎหมายแก้ไขเพิ่มกำหนดความผิดฐานการรับจ้างเปิดบัญชีไว้ในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 เพื่อความชัดเจนและเพื่อป้องกันการก่ออาชญากรรมที่เกิดขึ้นและ

2. อาชญากรรมทางเศรษฐกิจนั้น เป็นอาชญากรรมที่มีต้นทุนสูงกว่าอาชญากรรมประเภทอื่น ๆ เพราะผู้กระทำความผิดมักจะเป็นผู้ที่มีการศึกษาดี มีฐานะดี มีชื่อเสียงและมีหน้าตาในสังคม ประกอบกับอาศัยอิทธิพล และโอกาสในตำแหน่งหน้าที่การงานในการแสวงหาประโยชน์อันมิชอบ อาชญากรรมทางเศรษฐกิจนั้นมีชื่อเรียกที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับที่มา และลักษณะของการกระทำความผิด ทำให้อาชญากรรมทางเศรษฐกิจมีนิยามความหมายที่แตกต่างกันออกไป เช่น อาชญากรรมทางการเงิน (Financial Crime)

สำหรับประเภทของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจสามารถแบ่งออกได้ 2 ประเภท คือ

1) อาชญากรรมที่เกี่ยวกับการแสดงข้อความอันเป็นเท็จในเรื่องของมูลค่าทรัพย์สิน (Misrepresentation of Asset Values) หรือการฉ้อโกง เช่น และ

2) อาชญากรรมที่เกี่ยวกับเจตนาฉ้อฉลในการใช้อำนาจหลอกลวง (Duplicity in Manipulation of Power) หรือการละเมิดข้อตกลง

ลักษณะของการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจนั้นเป็นการกระทำความผิดทางอาญา ซึ่งเป็นการกระทำที่เป็นอันตรายต่อสังคมอย่างชัดเจน

การกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายมาตรา 341 และมาตรา 343 หลอกลวงผู้อื่นด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อความจริง ซึ่งควรบอกให้แจ้ง และโดยการหลอกลวง ดังว่านั้นได้ไปซึ่งทรัพย์สินจากผู้ถูกหลอกลวงหรือบุคคลที่สามหรือทำให้ผู้ถูกหลอกลวงถือว่าเป็นความผิดที่เป็นอาชญากรรมที่เกี่ยวกับการแสดงข้อความอันเป็นเท็จในเรื่องของมูลค่าทรัพย์สิน (Misrepresentation of Asset Values) หรือการฉ้อโกงเช่นกัน การฉ้อโกงตามประมวลกฎหมายอาญาดังกล่าวเป็นความผิดทางเศรษฐกิจจะทำลายความมั่นคงทางการเงินของบุคคล สาธารณชนและวิสาหกิจของเอกชน ความผิดซึ่งเกิดขึ้นอย่างแพร่หลายเป็นภัยคุกคามต่อสังคมและยังเกี่ยวพันกับการฟอกเงินอันจะนำไปสู่การสนับสนุนกิจกรรมที่ผิดกฎหมายอีกต่อไป

3. อาชญากรรมข้ามชาติ ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2556 มาตรา 3 “องค์กรอาชญากรรม” หมายความว่า คณะบุคคลตั้งแต่สามคนขึ้นไปที่รวมตัวกันช่วงระยะเวลาหนึ่งและร่วมกันกระทำการใด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกระทำความผิดร้ายแรงและเพื่อได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการเงิน ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์ทางวัตถุอย่างอื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม”

อาชญากรรมข้ามชาติ หมายถึง การกระทำขององค์กรหรือกลุ่มบุคคล สมคบ และร่วมมือกระทำความผิดต่อเนื่องจากประเทศหนึ่ง ไปยังอีกประเทศหนึ่งหรือหลายประเทศอันเป็นความผิดตามกฎหมายหรือบทลงโทษของประเทศ ที่องค์กร หรือกลุ่มบุคคลเหล่านั้นดำเนินการ โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อมุ่งแสวงหาผลประโยชน์และอำนาจที่ขัดต่อหลัก กฎหมายและศีลธรรม ก่อให้เกิดผลกระทบต่อความสัมพันธ์และความมั่นคงของบุคคล องค์กร เศรษฐกิจ สังคม การเมือง และอื่น ๆ

การรับจ้างเปิดบัญชีแทน ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับกรณีแก๊งคอลเซ็นเตอร์ ถือได้ว่าเป็นอาชญากรรมข้ามชาติในลักษณะองค์กรอาชญากรรมก่อให้เกิดความเสียหายไม่ว่าจะชาวไทย หรือชาวต่างประเทศเป็นภัยคุกคามอย่างหนึ่ง โดยการกระทำความผิดต่อเนื่องจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่ง หรือมีผลกระทบเกี่ยวเนื่องตั้งแต่สองประเทศขึ้นไป ของกลุ่มบุคคลเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์และอำนาจที่ขัดต่อหลักกฎหมายและศีลธรรม ก่อให้เกิดผลกระทบ ต่อความมั่นคงของบุคคล องค์กร เศรษฐกิจ สังคม การเมือง ผู้กระทำความผิดใช้บัญชีที่เกิดจากการรับจ้างบัญชีแทนไปเป็นเครื่องมือในการรับเงินจากผู้เสียหาย อาชญากรรมข้ามชาติต้องได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานในต่างประเทศในการติดตามผู้กระทำความผิดมาลงโทษ

ประเด็นปัญหาที่สี่ คือ ปัญหาเกี่ยวกับหน่วยงานที่ควบคุมตรวจสอบการรับจ้างเปิดบัญชีแทน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการควบคุมการตรวจสอบการรับจ้างเปิดบัญชี มีหน่วยงานหลายหน่วยงานมีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลที่แตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็น ธนาคารแห่งประเทศไทยซึ่งมีอำนาจเกี่ยวกับการเปิดบัญชีของผู้เจ้าของบัญชี สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งพบว่าไม่มีกฎหมายฉบับใดกำหนดอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการรับจ้างเปิดบัญชีแทนโดยตรง

1. ธนาคารแห่งประเทศไทย แม้ว่าธนาคารแห่งประเทศไทยจะมีประกาศเรื่อง นำส่งประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง หลักเกณฑ์การรู้จักลูกค้า (Know Your Customer, KYC) สำหรับการเปิดบัญชีเงินฝากของสถาบันการเงิน จะเห็นประกาศไม่ใช่มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการกำกับดูแลการรับจ้างเปิดบัญชีแทน อีกทั้งการรับจ้างเปิดบัญชีแทนไม่ถือว่าเป็นความผิดแต่จะเป็นความผิดฐานสนับสนุนการก่ออาชญากรรมการฟอกเมื่ออาชญากรได้ใช้เป็นเครื่องมือประกอบการก่ออาชญากรรมเท่านั้น แต่ถ้าเกิดธนาคารมีมาตรการการลงโทษสำหรับผู้รับจ้างเปิดบัญชีแทนไว้เป็นความผิดโดยชัดเจน ผู้รับจ้างเปิดบัญชีแทนอาจจะมีความเกรงกลัวต่อกฎหมายไม่กล้ารับจ้างเปิดบัญชีแทนอาชญากร เป็นมาตรการอย่างหนึ่งเพื่อป้องกันการรับจ้างเปิดบัญชีแทนได้ในเบื้องต้น

2. สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พยายามแก้ไขปัญหการรับจ้างเปิดบัญชีแทนซึ่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ได้กำหนดให้สถาบันการเงิน มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม เมื่อปรากฏว่าการทำธุรกรรมนั้นเป็นธุรกรรมที่ใช้เงินสดหรือเกี่ยวกับทรัพย์สินที่มีจำนวนหรือมีมูลค่าเกินกว่าที่กำหนดในกฎกระทรวง หรือกรณีที่พบว่าเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย

จะเห็นได้ว่าปัจจุบันสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (สำนักงาน ปปง.) ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ไม่พบมาตรการเกี่ยวกับการกระทำความผิดการรับจ้างจ้างเปิดบัญชีไว้อย่างชัดเจน จึงควรมีการความผิดกำหนดให้พฤติการณ์การรับจ้างเปิดบัญชีเป็น

ความผิดตามพระราชบัญญัติดังกล่าวเพื่อสอดคล้องกับพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ต่อไป

3. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางอาญา รักษาความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัยของประชาชน และความมั่นคงของราชอาณาจักร การรับแจ้งเปิดบัญชีแทนในการรับชำระเงินหรือช่องทางโยกย้ายเงินในการหลอกลวง โดยมีหน่วยงานในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่อยู่ในอำนาจความรับผิดชอบคือ กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (บก.ปอท.) โดยหน่วยงานนี้จะมีหน้าที่และความรับผิดชอบที่เกี่ยวกับการรักษาความสงบ เรียบร้อย ป้องกันและ ปราบปรามอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีเฉพาะ เมื่อความผิดจากการรับแจ้งเปิดบัญชีแทนเป็นการกระทำความผิดเกี่ยวกับเทคโนโลยีกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (บก.ปอท.) เป็นหน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมายโดยมุ่งเน้นการอำนวยความยุติธรรม ป้องกันปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี จึงมีอำนาจในการสืบสวนสอบสวนปฏิบัติงาน

และกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ (บก.ปอศ.) มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อย ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมการเงินการธนาคารสืบสวนสอบสวนปฏิบัติงานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องการรับแจ้งเปิดบัญชีแทนเป็นการกระทำความผิดที่เกี่ยวกับการเงินและการธนาคารและยังมีความผิดเกี่ยวคดีฟอกเงินซึ่งอาจจะเป็นความผิดอาชญากรรมทางเศรษฐกิจได้

ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการรับแจ้งเปิดบัญชีแทนนั้น จะมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอยู่ หลายหน่วยงานซึ่งแต่ละหน่วยงานมีอำนาจหน้าที่แตกต่างกันไป อีกทั้งการรับแจ้งเปิดบัญชียังไม่มีหน่วยงานใดที่กำกับดูแลป้องกันไม่ให้นำบัญชีดังกล่าวไปประกอบการกระทำความผิด จึงจำเป็นเร่งต้องมีหน่วยงานที่กำกับดูแลเกี่ยวกับปัญหาในการรับแจ้งเปิดบัญชีและมาตรการทางกฎหมายต่าง ๆ เพื่อเป็นการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมที่อาจจะเกิดขึ้นเพื่อความสงบเรียบร้อยของสังคมและเศรษฐกิจต่อไป

จากการศึกษาสภาพปัญหาปัญหาการรับแจ้งเปิดบัญชีแทน ดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาพบว่า มีข้อเสนอแนะ คือ

1. ปัญหามาตรการลงโทษเกี่ยวกับการรับแจ้งเปิดบัญชีแทน

ผู้ศึกษาเห็นสมควรให้มีการแก้ไขและตราบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวกับความผิดฐานการรับแจ้งเปิดบัญชีแทนไว้ในพระราชบัญญัติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 3 ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดฐานฟอกเงินให้กฎหมายมีความชัดเจนเกี่ยวกับมาตรการลงโทษหรือการควบคุมหน่วยงานของรัฐเพื่อป้องกันอาชญากรรมฟอกเงิน จึงควรมีการบัญญัติกฎหมายแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้สอดคล้องกับบริบทในสังคมไทยในปัจจุบัน

2. ปัญหาการกำหนดโทษสำหรับความผิดเกี่ยวกับการรับแจ้งเปิดบัญชีแทน

ผู้ศึกษาเห็นควรเสนอเพิ่มเติมบทลงโทษ ในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 60 เดิมที่บัญญัติว่า ผู้ใดกระทำความผิดฟอกเงิน ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปี ถึง 10 ปี หรือปรับตั้งแต่ 20,000 บาท ถึง 200,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ จะเห็นได้ว่า มาตรการการลงโทษสำหรับผู้กระทำความผิดฟอกเงินมีอัตราโทษที่ต่ำเกินไป เมื่อหากลองเปรียบเทียบกับอาชญากรรมที่ใช้การฟอกเงินมากำหนดโทษสำหรับความผิดให้สอดคล้องกับทฤษฎีการลงโทษเพื่อป้องกันหรือข่มขู่ (Deterrence) การกระทำความผิดเกิดขึ้นจากความไม่เกรงกลัวกฎหมายหรือการบังคับใช้กฎหมายอ่อนแอ การลงโทษควรมีขึ้นเพื่อการป้องกันการกระทำความผิดโดยการทำให้ผู้กระทำความผิดรู้สึกว่าการกระทำความผิดก่อให้เกิดผลเสียแก่ตนยิ่งกว่าเมื่อมนุษย์ตระหนักได้เช่นนี้ก็จะหลีกเลี่ยงที่จะกระทำความผิด การลงโทษเพื่อป้องกันการกระทำความผิดควรมีบทลงโทษที่เหมาะสมกับการกระทำเพื่อทำให้ผู้ที่กระทำความผิดเกรงกลัวกฎหมาย จึงควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมโทษเกี่ยวกับความผิดฐานฟอกเงิน

3. ปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการรับจ้างเปิดบัญชีแทน

ผู้ศึกษาเห็นว่าควรแก้ไขมาตรการทางกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมการรับจ้างเปิดบัญชีแทน ไม่ว่าจะเป็นการแก้ไขด้านกำหนดความผิดทางอาญา กำหนดโทษ ให้มีความชัดเจน และควรให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับความผิดของการรับจ้างเปิดบัญชีแทน ทั้งนี้เพื่อเป็นการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

4. ปัญหาเกี่ยวกับหน่วยงานที่ควบคุมตรวจสอบการรับจ้างเปิดบัญชีแทน

ผู้ศึกษาเห็นสมควรเสนอแนะให้หน่วยงานที่ควบคุมตรวจสอบการรับจ้างเปิดบัญชีแทน ในกรณีธนาคารแห่งประเทศไทยตามพระบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2485 อาศัยอำนาจในมาตรา 8 กำหนดความผิดฐานการรับจ้างเปิดบัญชีให้มีมาตรการการลงโทษสำหรับผู้รับจ้างเปิดบัญชีไว้เป็นความผิดโดยชัดเจน และในกรณีสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 โดยกำหนดให้พฤติการณ์การรับจ้างเปิดบัญชีเป็นความผิดอย่างชัดเจน และมีลงโทษสำหรับผู้กระทำความผิดดังกล่าว และในกรณีสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่มีหน่วยงานที่รับผิดชอบอยู่ได้แก่กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (บก.ปอท.) และกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ (บก.ปอศ.) ซึ่งหน่วยงานทั้งสองอาจมีอำนาจและหน้าที่ที่ซ้ำซ้อนกันผู้ศึกษาเสนอให้หน่วยงานทั้งสองกำหนดหลักเกณฑ์และระเบียบระหว่าง 2 หน่วยงานเพื่อป้องกันการทับซ้อนของอำนาจ จึงเห็นควรกำหนดหลักเกณฑ์เพื่อเป็นกำหนดอำนาจที่ในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมที่อาจจะเกิดขึ้นเพื่อความสงบเรียบร้อยของเศรษฐกิจและสังคมไทยต่อไป

เอกสารอ้างอิง

ไชยยศ เหมะรัชตะ, มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ม.ป.ท. : ม.ป.ม. 2540.

วีระพงษ์ บุญโญภาส และสุพัตรา แผนวิจิต, อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ, พิมพ์ครั้งที่ 7.กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2557.

สีหนาท ประยูรรัตน์ . คู่มือการปฏิบัติงานการพิจารณาคดีตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปราม การฟอกเงิน พ.ศ. 2542 .กรุงเทพฯ: สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน,2556.

ศุมนทิพย์ จิตสว่าง, นัทธี จิตสว่าง และ ประพจน์ อนุศิริ. อาชญากรรมข้ามชาติ: ภัยคุกคามประเทศไทยเกี่ยวกับแก๊งคอลเซ็นเตอร์, 2558.

สัญญาชัย สัจจวานิช.คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญาว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพและชื่อเสียง. กรุงเทพฯ: สำนักอบรมกฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา ,2535.

สิทธิ จิรโรจน์. อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ : อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการบังคับใช้กฎหมาย, 2530.

โสทร วณิชเสถียร และ เสรีน ปุณณะหิตานนท์.อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ทฤษฎีและปฏิบัติ.